

Commentaar van Luigi van Leeuwen op de bestuurlijke paragraaf van het regeerakkoord kabinet – Rutte (liberale lunch, 1 november 2010)

Principes: " Je gaat erover of niet" en " Je levert tijdig"

Doel: 'een krachtige, kleine en dienstverlenende overheid met minder belastinggeld, minder ambtenaren, minder regels en minder bestuurders'

Enige aangekondigde maatregelen:

Alle overheden beperken zich tot hun kerntaken

Afschaffing WGR+ en deelgemeenteraden

Aantal ambtenaren bij alle bestuurslagen verminderen

Geplande bezuinigingen:

Hoofdstuk Kleinere overheid in totaal € 6,6 mrd, waarvan boven de 1 miljard alleen:

*Taakstelling rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's 1,8 mrd, en

*Doorwerking GF/PF via normeringssystematiek 1,34 mrd

Overige maatregelen openbaar bestuur zullen in 2015 0,32 mrd structureel opleveren

Hoe staat het met de realiseringkansen van genoemde maatregelen:

Ook als men, zoals ik, de meeste van de maatregelen onderschrijft, dan moet men constateren, dat regering en parlement voor een zeer ambitieuze taak staan.

In sommige gevallen, bijvoorbeeld de vermindering van het aantal bestuurders, is Grondwetswijziging noodzakelijk en in andere gevallen kan men rekenen op

massale tegenwerking. Met betrekking tot de toekomst van de Randstadprovincie kan naar aanleiding van een recent gehouden bestuurskrachtmeting bij de vier Randstadprovincies worden vastgesteld, dat buiten Zuid-Holland niemand voelt voor een Randstadprovincie noch voor een infrastructuur-autoriteit. De andere provincies zijn voor stevige bestuurlijke samenwerking in de Noordvleugel en staat de weinig welvarende Zuidvleugel met lege handen.

Het kabinet kiest voor gemeentelijke herindeling van onderop; zonder verdere stimulering zal het nog lange tijd duren tot het resultaat van 100 – 150 gemeenten (variant II van het heroverwegingsrapport Openbaar Bestuur) zal zijn bereikt.

Eerdergenoemd bestuurskrachtonderzoek toont dat er in alle Randstadprovincies problemen bestaan tussen de provincies en de inliggende grote steden. ZH versus dH en Rt; NH vs Asd; Utr. Vs Utr en Amersfoort en FL. vs Almere. Met het opheffen van de WGR+-regio's zal het kabinet de grote steden tegenover zich vinden. Men moet van goeden huize komen wil deze maatregel worden gerealiseerd. Het opheffen van deelgemeenten is niet verwezenlijken zonder de meerderheid van de PvdA gedomineerde G2.

Taakdifferentiatie op gemeentelijk niveau zal stuiten op centralistische krachten in het parlement en de media. Bovendien kan dit niet worden verwezenlijkt zonder de systematiek van het GF aan te pakken. Daarover geen woord in het regeerakkoord.

Tenslotte iets over het verminderen van het aantal ambtenaren en de centralisering van de bedrijfsvoering bij het rijk. De vraag is rijksbeleid alleen daartoe in staat is. In een onlangs verschenen rapport over de ambtenarij in 2020 wordt gesteld, dat 7 van de 10 ambtenaren van nu dan verdwenen zijn. Dat betekent dat een slimme aanpak vrij pijnloos kan profiteren van het zogenaamde natuurlijk verloop.

In het heroverwegingsrapport over bedrijfsvoering staat een aantal interessante cijfers. Bij het rijk bestaan nu 150 beleidsdirecties; 200 uitvoeringsorganisaties en 50 toezichthouders. Daar moet het mes in. Van 150 naar 50; van 200 naar 30 clusters en 50 naar 15 toezichtclusters.

Voorwaar een verschrikkelijk zware taak! Hier is moed voor nodig. Aan het kabinet de opdracht om te laten zien, dat Politiek niet voor bange mensen is.

Rutte zal leiding moeten geven aan een ingewikkeld en langdurig proces. De minister-president, hij en niet een secretaris – generaal, zal er bovenop moeten zitten. Het kabinet zal als team moeten functioneren en geen stoorzenders uit zijn midden of zijn naaste medewerkers moeten accepteren.

Wij hebben te maken met een proces van lange duur en dus meerdere zittingsperiodes. Er zal ook met de oppositie moeten worden samengewerkt om dit proces van wetgeving en grondwetswijziging te borgen. Onze huidige liberale minister-president kan voor de oplossing van de geschetste problematiek een voorbeeld nemen aan zijn liberale voorganger Cort van der Linden, die ook met een minderheidskabinet, de grote politieke pacificatie van de jaren'10 van de vorige eeuw tot stand bracht.